

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2012 03 30
COM(2012) 156 final

2012/0078 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Europos Sąjungos pozicijos Stabilizacijos ir asociacijos taryboje, įsteigtoje Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Juodkalnijos Respublikos stabilizacijos ir asociacijos susitarimu, dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo nuostatų

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

Pasiūlymo pagrindas ir tikslai

Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Juodkalnijos stabilizacijos ir asociacijos susitarimo¹ (toliau – Susitarimas) 51 straipsnyje nustatyta, kad Stabilizacijos ir asociacijos taryba savo sprendimu priima tame straipsnyje nustatytą socialinės apsaugos sistemų koordinavimo principų įgyvendinimo nuostatas.

Bendrosios aplinkybės

Susitarimo su Juodkalnija 51 straipsnyje nustatytos valstybių narių ir Juodkalnijos socialinės apsaugos sistemų riboto koordinavimo nuostatos. Kad įsigaliotų 51 straipsnio nuostatų principai, būtinas tuo susitarimu įsteigtos Stabilizacijos ir asociacijos tarybos sprendimas.

Keliuose kituose susitarimuose su trečiosiomis šalimis nustatytos panašios socialinės apsaugos sistemų koordinavimo nuostatos. Šis pasiūlymas yra pasiūlymų rinkinio, į kurį įtraukti panašūs pasiūlymai dėl susitarimų su Albanija, San Marinu ir Turkija, dalis. Pirmąjį panašių pasiūlymų dėl susitarimų su Alžyru, Maroku, Tunisu, Kroatija, buvusiąja Jugoslavijos Respublika Makedonija ir Izraeliu rinkinį Taryba priėmė 2010 m. spalio mėn.²

Siekiant nustatyti poziciją, kurios Sąjunga turės laikytis šioje Stabilizacijos ir asociacijos taryboje, būtinas Tarybos sprendimas.

Pasiūlymo srityje galiojančios nuostatos

Europos Sąjungos lygmeniu valstybių narių socialinės apsaugos sistemos yra koordinuojamos vadovaujantis Reglamentu (EB) Nr. 883/2004³ ir jo įgyvendinimo Reglamentu (EB) Nr. 987/2009⁴.

Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1231/2010⁵ išplečiamas Reglamento (EB) Nr. 883/2004 ir Reglamento (EB) Nr. 987/2009 nuostatų taikymas trečiųjų šalių piliečiams, kuriems jos dar netaikytos tik dėl jų pilietybės. Šiame reglamente jau numatytas draudimo laikotarpis, kuriuos Juodkalnijos darbuotojai dirbo įvairiose valstybėse narėse, sumavimo principas, susijęs su teise gauti tam tikras išmokas, kaip nustatyta Susitarimo su Juodkalnija 51 straipsnio 1 dalies a punkte.

Derėjimas su kitomis Sąjungos politikos sritimis ir tikslais

Vienas iš Stabilizacijos ir asociacijos susitarimo su Juodkalnija tikslų yra remti Juodkalnijos pastangas plėtoti ekonominę ir tarptautinę bendradarbiavimą. Susitarimas yra vienas iš

---

¹ OL L 108, 2010 4 29, p. 1.

² OL L 306, 2010 11 23.

³ OL L 166, 2004 4 30, p. 1.

⁴ OL L 284, 2009 10 30, p. 1.

⁵ OL L 344, 2010 12 29, p. 1. Remiantis protokolais Nr. 21 ir 22, Danijai ir Jungtinei Karalystei Reglamentas (ES) Nr. 1231/2010 yra neprivalomas ir netaikomas. Tačiau Jungtinei Karalystei toliau privalomas ir taikomas pirmesnis Reglamentas (EB) Nr. 859/2003, OL L 124, 2003 5 20, p. 1.

Juodkalnijos pasirengimo stojimui į ES žingsnių. Įgyvendinant ES ir Juodkalnijos susitarimo 51 straipsnio nuostatas dėl socialinės apsaugos koordinavimo, bus stiprinami ypatingi santykiai su Juodkalnija, kaip tai numatyta ES sutarties 8 straipsnyje.

2. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS REZULTATAI IR POVEIKIO VERTINIMAS

Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis

Riboto valstybių narių ir Juodkalnijos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo pasiūlymas parengtas beveik taip pat kaip šešių Asociacijos tarybos sprendimų projektų, t. y. Stabilizacijos ir asociacijos tarybos sprendimai dėl Alžyro, Maroko, Tuniso, Kroatijos, buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos ir Izraelio, rinkinys, dėl kurio Europos Sąjungos pozicija buvo priimta Taryboje 2010 m. spalio mėn. 2010 m. Taryboje buvo išsamiai deramasi dėl tokių sprendimų turinio. Prieš derybas aktyvios diskusijos su visomis valstybėmis narėmis vyko Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinėje komisijoje.

Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas

Nepriklausomo tyrimo neprireikė.

Poveikio vertinimas

Susitarimo su Juodkalnija 51 straipsnyje nustatyti valstybių narių ir Juodkalnijos socialinės apsaugos sistemų riboto koordinavimo principai. Be to, keliuose kituose susitarimuose su trečiosiomis šalimis nustatytos panašios socialinės apsaugos sistemų koordinavimo nuostatos. Visuose juose nustatyta, kad atitinkamos tais susitarimais įsteigtos įstaigos sprendimas yra būtinas, kad koordinavimo principai įsigaliotų.

Minėtais susitarimų straipsniais dėl socialinės apsaugos siekiama, kad atitinkamos asocijuotosios šalies darbuotojas galėtų gauti tam tikras socialinės apsaugos išmokas, teikiamas pagal tos (-tų) valstybės (-ių) narės (-ių) teisės aktus, kurie jam yra arba buvo taikomi. Remiantis abipusiškumo principu, tas pats taikoma ES piliečiui, dirbančiam asocijuotojoje šalyje.

Kadangi šio pasiūlymų keturioms šalims (Albanijai, Juodkalnijai, San Marinui ir Turkijai) rinkinio kiekvieno pasiūlymo nuostatos yra beveik identiškos (jos taip pat beveik identiškos 2010 m. spalio mėn. Tarybos priimto pirmojo šešių sprendimų dėl Alžyro, Maroko, Tuniso, Kroatijos, buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos ir Izraelio rinkinio nuostatoms), valstybių narių socialinės apsaugos įstaigoms bus lengviau taikyti šias nuostatas. Taikydamos šių pasiūlymų nuostatas, nacionalinės socialinės apsaugos įstaigos gali patirti tam tikrų finansinių padarinių, nes jos turės teikti, pavyzdžiui, išmokas, kaip nurodyta Susitarimo su Juodkalnija 51 straipsnyje. Tačiau šis straipsnis taikomas tik asmenims, kurie moka arba mokėjo įmokas į atitinkamos šalies nacionalinę socialinės apsaugos sistemą, kaip tai numatyta pagal tos šalies nacionalinius teisės aktus. Bet kuriuo atveju šiuo metu gali būti sudėtinga nustatyti tikslų šių pasiūlymų poveikį nacionalinėms socialinės apsaugos sistemoms.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

Siūlomų veiksmų santrauka

Šiame pasiūlyme pateikiamas Tarybos sprendimas dėl Sąjungos pozicijos Stabilizacijos ir asociacijos taryboje, įsteigtoje Susitarimu su Juodkalnija, o jo priede pateikiamas Stabilizacijos ir asociacijos tarybos socialinės apsaugos srities sprendimo projektas.

Siūlomu Stabilizacijos ir asociacijos tarybos sprendimu įvykdomas Susitarimo su Juodkalnija 51 straipsnio reikalavimas priimti tokį sprendimą, kad būtų įgyvendinti tame straipsnyje nustatyti socialinės apsaugos principai. Todėl šiame sprendime pateikiamos įgyvendinimo nuostatos, susijusios su tomis Susitarimo su Juodkalnija 51 straipsnio nuostatomis, kurių dar nėra Reglamente (ES) Nr. 1231/2010.

Be to, siūlomu Stabilizacijos ir asociacijos tarybos sprendimu užtikrinama, kad nuostatos, susijusios su išmokų eksportu ir šeimos išmokų skyrimu, remiantis abipusiškumo principu, taip pat būtų taikomos teisėtai Juodkalnijoje dirbantiems ES darbuotojams ir teisėtai Juodkalnijoje gyvenantiems jų šeimos nariams.

Teisinis pagrindas

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 218 straipsnio 9 dalis kartu su 79 straipsnio 2 dalies b punktu. Taigi Danija nedalyvauja priimant šį sprendimą. Priimant šį sprendimą taip pat nedalyvauja Airija ir Jungtinė Karalystė, nebent jos praneš apie savo pageidavimą dalyvauti jį priimant ir taikant. Šių šalių nedalyvavimas priimant Tarybos sprendimą netrukdo joms dalyvauti priimant Sprendimą Stabilizacijos ir asociacijos taryboje.

Subsidiarumo principas

Susitarime su Juodkalnija yra nustatyti socialinės apsaugos sistemų koordinavimo principai, kuriuos visos valstybės narės turi taikyti vienodai. Todėl šie principai turi būti įgyvendinami vienodomis sąlygomis, o tai lengviau pasiekti Sąjungos lygmeniu.

Proporcingumo principas

Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą dėl toliau nurodytų priežasčių.

Nacionalinių socialinės apsaugos sistemų nustatymas, organizavimas ir finansavimas toliau priklauso išimtinai valstybių narių kompetencijai.

Pasiūlymu tik iš dalies organizuojamas valstybių narių ir Juodkalnijos socialinės apsaugos sistemų koordinavimas, siekiant naudoti šią šalių piliečiams. Be to, pasiūlymas neturi įtakos jokioms teisėms ar pareigoms, kylantioms iš valstybių narių ir Juodkalnijos sudarytų dvišalių socialinės apsaugos susitarimų, kuriais atitinkamiems asmenims sudarytos palankesnės sąlygos.

Šis pasiūlymas yra panašių pasiūlymų rinkinio dalis, todėl juo sumažinama nacionalinėms valdžios institucijoms tenkanti finansinė ir administracinė našta bei užtikrinamas vienodas socialinės apsaugos nuostatų, nustatytų Asociacijos susitarimuose su trečiosiomis šalimis, taikymas.

Pasirinkta priemonė

Siūloma priemonė – Tarybos sprendimas, kurio priede pateikiamas Stabilizacijos ir asociacijos tarybos sprendimo projektas.

Kitos priemonės nebūtų tinkamos dėl toliau nurodytos priežasties.

Kitų siūlomos priemonės įgyvendinimo alternatyvų nėra. Pagal Susitarimo 51 straipsnį būtinas Stabilizacijos ir asociacijos tarybos sprendimas. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 218 straipsnio 9 dalyje numatyta priimti Tarybos sprendimą, siekiant nustatyti Sąjungos poziciją Susitarimu įsteigtoje institucijoje, kai tai institucijai tenka priimti teisinę galią turinčius sprendimus.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas neturi poveikio Europos Sąjungos biudžetui.

5. NEPRIVALOMI ELEMENTAI

Supaprastinimas

Pasiūlymu numatoma supaprastinti ir nacionalinių valdžios institucijų, ir privačių šalių atliekamas administracines procedūras.

Pasiūlymo nuostatos, susijusios su socialinės apsaugos sistemų koordinavimu Juodkalnijos piliečių atžvilgiu, yra beveik identiškos kitų asocijuotųjų šalių piliečiams taikomoms nuostatomis. Tai supaprastins procedūras ir sumažins nacionalinėms socialinės apsaugos įstaigoms tenkančią administracinę naštą.

Asmenys, kuriems taikytinas pasiūlymas, nesusidurs su skirtingomis nacionalinėmis nuostatomis dėl Susitarimo su Juodkalnija 51 straipsnyje išdėstytų socialinės apsaugos principų ir jiems bus taikomos visoje Europos Sąjungoje vienodos nuostatos.

Išsamus pasiūlymo paaiškinimas

A. Tarybos sprendimas dėl Europos Sąjungos pozicijos Stabilizacijos ir asociacijos taryboje, įsteigtoje Stabilizacijos ir asociacijos susitarimu su Juodkalnija, dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo nuostatų.

1 straipsnis

Šiuo straipsniu numatomas ES pozicijos ES ir Juodkalnijos stabilizacijos ir asociacijos taryboje priėmimas.

B. Priedamas Stabilizacijos ir asociacijos tarybos sprendimo projektas dėl Susitarime nurodytų socialinės apsaugos sistemų koordinavimo nuostatų.

I dalis. Bendrosios nuostatos

1 straipsnis

Šiame straipsnyje apibrėžiami valstybės narės ir Juodkalnijos teisės aktuose vartojami terminai „susitarimas“, „reglamentas“, „įgyvendinimo reglamentas“, „valstybė narė“, „darbuotojas“, „šeimos narys“, „teisės aktai“, „išmokos“ ir „eksportuojamos išmokos“. Jame taip pat pateikiama nuoroda į reglamentą bei įgyvendinimo reglamentą dėl kitų pridedamame sprendime vartojamų terminų.

2 straipsnis

Vadovaujantis Susitarimo su Juodkalnija 51 straipsnio formuluote, šiame straipsnyje apibrėžiami asmenys, kuriems taikomas pridedamas sprendimas.

3 straipsnis

Šiame straipsnyje nustatoma nediskriminavimo principu grindžiama tvarka visiems asmenims, kuriems šis susitarimas taikomas dėl visų socialinės apsaugos išmokų.

II dalis

Valstybių narių ir Juodkalnijos santykiai

Šioje Sprendimo projekto dalyje pateikiami Susitarimo su Juodkalnija 51 straipsnio 1 dalies b punkte nustatyti principai ir ES piliečiams bei jų šeimų nariams taikomas abipusiškumo principas, kaip nustatyta 51 straipsnio 2 dalyje.

4 straipsnis

Šiame straipsnyje nustatomas piniginių išmokų eksporto principas, kaip numatyta Susitarimo su Juodkalnija 51 straipsnio 1 dalies b punkte, ir patikslinama, kad šis principas taikomas tik išmokoms, nurodytoms pridedamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalies i punkte, kuriame išvardytos šioje dalyje minimos išmokos.

III dalis

Įvairios nuostatos

5 straipsnis

Šiame straipsnyje pateikiamos bendrosios valstybių narių bei jų įstaigų ir Juodkalnijos bei jos įstaigų bendradarbiavimo nuostatos ir išmokų gavėjų bei atitinkamų įstaigų bendradarbiavimo nuostatos. Šios nuostatos panašios į Reglamento (EB) Nr. 883/2004 76 straipsnio 3 dalyje, 4 dalies pirmoje ir trečioje pastraipoje bei 5 dalyje nustatytas nuostatas.

6 straipsnis

Šiuo straipsniu nustatoma administracinių patikrinimų ir sveikatos patikrinimo tvarka, panaši į Reglamento (EB) Nr. 987/2009 87 straipsnyje nustatytą tvarką. Be to, jame numatoma galimybė priimti kitas šios srities įgyvendinimo nuostatas.

7 straipsnis

Šiame straipsnyje nurodoma galimybė pasinaudoti Susitarime nustatyta ginčų sprendimo procedūra.

8 straipsnis

Šiame straipsnyje pateikiama nuoroda į pridedamo sprendimo II priedą, panašų į Reglamento (EB) Nr. 883/2004 XI priedą, kuris yra būtinas siekiant nustatyti reikalingas specialias Juodkalnijos teisės aktų, susijusių su pridedamu sprendimu, taikymo nuostatas.

9 straipsnis

Šiuo straipsniu galiojančių valstybės narės ir Juodkalnijos susitarimų administracines procedūras leidžiama toliau taikyti tam tikromis sąlygomis.

10 straipsnis

Šiame straipsnyje numatoma galimybė sudaryti papildomus administracinius susitarimus.

11 straipsnis

Šiame straipsnyje numatytos pereinamojo laikotarpio nuostatos yra panašios į Reglamento (EB) Nr. 883/2004 87 straipsnio 1, 3, 4, 6 ir 7 dalių nuostatas.

12 straipsnis

Šiame straipsnyje išaiškinamas pridedamo sprendimo priedų teisinis statusas ir jų keitimo tvarka.

13 straipsnis

Šiame straipsnyje patikslinama pridedamo sprendimo įsigaliojimo data.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Europos Sąjungos pozicijos Stabilizacijos ir asociacijos taryboje, įsteigtoje Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Juodkalnijos Respublikos stabilizacijos ir asociacijos susitarimu, dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo nuostatų

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 79 straipsnio 2 dalies b punktą kartu su 218 straipsnio 9 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Juodkalnijos Respublikos stabilizacijos ir asociacijos susitarimo⁶ (toliau – Susitarimas) 51 straipsnyje nustatyta, kad Stabilizacijos ir asociacijos taryba savo sprendimu priima tame straipsnyje nustatytą principų įgyvendinimo nuostatas;
- (2) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo (Nr. 21) dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį [Airija] [ir] [Jungtinė Karalystė][data] raštu [-ais] pranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šį sprendimą;
- (3) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo (Nr. 21) dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir nepažeidžiant to protokolo 4 straipsnio, [Airija] [Jungtinė Karalystė] nedalyvauja priimant šį sprendimą ir todėl jis [jai] [joms] nėra privalomas ar taikytinas;
- (4) pagal Protokolo (Nr. 22) dėl Danijos pozicijos, pridėto prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo, 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis jai nėra privalomas ar taikytinas,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Pozicija, kurios Europos Sąjunga turi laikytis Stabilizacijos ir asociacijos taryboje, įsteigtoje Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Juodkalnijos Respublikos stabilizacijos ir

---

⁶ OL L 108, 2010 4 29, p. 1.

asociacijos susitarimu (toliau – Susitarimas), dėl Susitarimo 51 straipsnio įgyvendinimo grindžiama prie šio sprendimo pridedamu Stabilizacijos ir asociacijos tarybos sprendimo projektu.

Neesminiams Sprendimo projekto pakeitimams gali pritarti Sąjungos atstovai Stabilizacijos ir asociacijos taryboje be papildomo Tarybos sprendimo.

2 straipsnis

Stabilizacijos ir asociacijos tarybos sprendimas skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

3 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Briuselyje,

*Tarybos vardu
Pirmininkas*

PRIEDAS

Projektas

ES IR JUODKALNIJOS STABILIZACIJOS IR ASOCIACIJOS TARYBOS SPRENDIMAS NR. .../....

[data]

dėl Stabilizacijos ir asociacijos susitarime nustatytų socialinės apsaugos sistemų koordinavimo nuostatų

STABILIZACIJOS IR ASOCIACIJOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Juodkalnijos Respublikos stabilizacijos ir asociacijos susitarimą⁷, ypač į jo 51 straipsnį,

kadangi:

- (1) Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Juodkalnijos Respublikos stabilizacijos ir asociacijos susitarimo (toliau – Susitarimas) 51 straipsnyje numatytas Juodkalnijos ir valstybių narių socialinės apsaugos sistemų koordinavimas ir nustatyti šio koordinavimo principai;
- (2) Susitarimo 51 straipsnyje nustatyta, kad Stabilizacijos ir asociacijos taryba priima sprendimą, kad būtų įgyvendinti tame straipsnyje nustatyti principai;
- (3) nediskriminavimo principo taikymo požiūriu šiuo sprendimu neturėtų būti suteikiamos jokios papildomos teisės remiantis tam tikrais faktais ar įvykiais, įvykstančiais kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje, jei į tokius faktus ar įvykius neatsižvelgiama pagal pirmosios Susitariančiosios Šalies teisės aktus, išskyrus teisę eksportuoti tam tikras išmokas;
- (4) taikant šį sprendimą, Juodkalnijos darbuotojai turi teisę į šeimos išmokas, jei šeimos nariai teisėtai su jais gyvena toje valstybėje narėje, kurioje jie dirba. Šiuo sprendimu neturėtų būti suteikta jokia teisė į šeimos išmokas, jei šeimos nariai gyvena kitoje valstybėje, pavyzdžiui, Juodkalnijoje;
- (5) Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1231/2010⁸ išplečiamas Reglamento (EB) Nr. 883/2004 ir Reglamento (EB) Nr. 987/2009 nuostatų taikymas trečiųjų šalių piliečiams, kuriems jos dar netaikytos tik dėl jų pilietybės. Šiame reglamente jau numatytas draudimo laikotarpis, kuriuos Juodkalnijos darbuotojai dirbo įvairiose valstybėse narėse, sumavimo principas, susijęs su teise gauti tam tikras išmokas, kaip nustatyta Susitarimo 51 straipsnio 1 dalies a punkte;
- (6) siekiant palengvinti koordinavimo taisyklių taikymą, gali prireikti nustatyti specialias nuostatas, atitinkančias Juodkalnijos teisės aktų specifiką;

---

⁷ OL L 108, 2010 4 29, p. 1.

⁸ OL L 344, 2010 12 29, p. 1.

- (7) siekiant užtikrinti, kad valstybių narių ir Juodkalnijos socialinės apsaugos sistemų koordinavimas vyktų sklandžiai, būtina nustatyti konkrečias valstybių narių ir Juodkalnijos, atitinkamo asmens ir kompetentingos valstybės įstaigos bendradarbiavimo nuostatas;
- (8) reikėtų priimti pereinamojo laikotarpio nuostatas, kuriomis būtų apsaugoti asmenys, kuriems taikomas šis sprendimas, ir užtikrinama, kad jie neprarastų teisių Sprendimui įsigaliojus,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

Į DALIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Apibrėžtys

1. Šiame sprendime:
- a) Susitarimas – Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Juodkalnijos Respublikos stabilizacijos ir asociacijos susitarimas;
  - b) Reglamentas – 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo⁹, taikomas Europos Sąjungos valstybėse narėse;
  - c) įgyvendinimo reglamentas – 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 987/2009, nustatantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo tvarką¹⁰;
  - d) valstybė narė – Europos Sąjungos valstybė narė;
  - e) darbuotojas – tai:
    - i) valstybės narės teisės aktuose – pagal darbo sutartį dirbantis asmuo, kaip apibrėžta reglamento 1 straipsnio a dalyje;
    - ii) Juodkalnijos teisės aktuose – pagal darbo sutartį dirbantis asmuo, kaip apibrėžta šios šalies teisės aktuose;
  - f) šeimos narys – tai:
    - i) valstybės narės teisės aktuose – šeimos narys, kaip apibrėžta reglamento 1 straipsnio i dalyje;
    - ii) Juodkalnijos teisės aktuose – šeimos narys, kaip apibrėžta šios šalies teisės aktuose;

---

⁹ OL L 166, 2004 4 30, p. 1.

¹⁰ OL L 284, 2009 10 30, p. 1.

- g) teisės aktai – tai:
- i) valstybėse narėse – teisės aktai, kaip apibrėžta reglamento 1 straipsnio 1 dalyje, taikomi išmokoms, kurioms taikomas šis sprendimas;
  - ii) Juodkalnijoje – atitinkami Juodkalnijoje taikomi teisės aktai, susiję su išmokomis, kurioms taikomas šis sprendimas;
- h) išmokos – tai:
- senatvės išmokos,
  - maitintojo netekties išmokos,
  - išmokos dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų,
  - invalidumo išmokos dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų,
  - išmokos šeimai;
- i) eksportuojamos išmokos – tai:
- i) valstybėse narėse:
    - senatvės išmokos,
    - maitintojo netekties išmokos,
    - išmokos dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų,
    - invalidumo išmokos dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų,kaip apibrėžta reglamente, išskyrus specialias neįmokines pinigines išmokas, išvardytas reglamento X priede;
  - ii) pagal Juodkalnijos teisės aktus numatytos atitinkamos išmokos, išskyrus specialias neįmokines pinigines išmokas, kaip nustatyta šio sprendimo I priede;

2. Kiti šiame sprendime vartojami terminai reiškia tai, kas apibrėžta:

- a) valstybių narių atveju – reglamente ir įgyvendinimo reglamente;
- b) Juodkalnijos atveju – atitinkamuose Juodkalnijoje taikomuose teisės aktuose.

2 straipsnis

Asmenys, kuriems taikomas šis sprendimas

Šis sprendimas taikomas:

- a) darbuotojams, kurie yra Juodkalnijos piliečiai ir kurie yra arba buvo teisėtai įdarbinti valstybės narės teritorijoje ir kuriems yra ar buvo taikomi vienos ar kelių valstybių narių teisės aktai, ir jų išlaikytiniams;
- b) a dalyje nurodytų darbuotojų šeimos nariams, jei šie šeimos nariai teisėtai gyvena ar gyvena kartu su atitinkamu darbuotoju jo darbo toje valstybėje narėje laikotarpiu;
- c) darbuotojams, kurie yra valstybės narės piliečiai ir kurie yra arba buvo teisėtai įdarbinti Juodkalnijos teritorijoje ir kuriems yra ar buvo taikomi Juodkalnijos teisės aktai, ir jų išlaikytiniams,

- d) c dalyje nurodytų darbuotojų šeimos nariams, jei šie šeimos nariai teisėtai gyvena ar gyvena kartu su atitinkamu darbuotoju jo darbo Juodkalnijoje laikotarpiu.

3 straipsnis

Vienodas požiūris

1. Juodkalnijos pilietybę turintys darbuotojai, teisėtai įdarbinti valstybėje narėje, taip pat teisėtai su jais gyvenantys jų šeimos nariai nediskriminuojami dėl pilietybės ir jiems taikoma tokia pati 1 straipsnio 1 dalies h punkte apibrėžtų išmokų tvarka, kaip ir valstybių narių, kuriose šie darbuotojai dirba, piliečiams.
2. Valstybės narės pilietybę turintys darbuotojai, teisėtai įdarbinti Juodkalnijoje, taip pat teisėtai su jais gyvenantys jų šeimos nariai nediskriminuojami dėl pilietybės ir jiems taikoma tokia pati 1 straipsnio 1 dalies h punkte apibrėžtų išmokų tvarka, kaip ir Juodkalnijos piliečiams.

II dalis

VALSTYBIŲ NARIŲ IR JUODKALNIJOS SANTYKIAI

4 straipsnis

Gyvenamosios vietos sąlygos netaikymas

1. 1 straipsnio 1 dalies i punkte nurodytos eksportuojamos išmokos, į kurias teisę turi 2 straipsnio a ir c punktuose nurodyti asmenys, nėra mažinamos, keičiamos, laikinai sustabdomos, panaikinamos ar konfiskuojamos motyvuojant tuo, kad jų gavėjas gyvena:
  - i) Juodkalnijos teritorijoje, nors išmokos skiriamos pagal valstybės narės teisės aktus,
  - ii) valstybės narės teritorijoje, nors išmokos skiriamos pagal Juodkalnijos teisės aktus.
2. Darbuotojo šeimos nariai, kaip apibrėžta 2 straipsnio b punkte, turi teisę gauti eksportuojamas išmokas, apibrėžtas 1 straipsnio 1 dalies i punkto i papunktyje, kaip darbuotojo, kuris yra atitinkamos valstybės narės pilietis, šeimos nariai, jeigu šie šeimos nariai gyvena Juodkalnijos teritorijoje.
3. Darbuotojo šeimos nariai, kaip apibrėžta 2 straipsnio d punkte, turi teisę gauti eksportuojamas išmokas, apibrėžtas 1 straipsnio 1 dalies i punkto ii papunktyje, kaip darbuotojo, kuris yra Juodkalnijos pilietis, šeimos nariai, jeigu šie šeimos nariai gyvena valstybės narės teritorijoje.

ĮVAIRIOS NUOSTATOS

5 straipsnis

Bendradarbiavimas

1. Valstybės narės ir Juodkalnija teikia viena kitai informaciją apie jų teisės aktų pakeitimus, kurie gali daryti poveikį šio sprendimo įgyvendinimui.
2. Taikydamos šį sprendimą, valstybių narių ir Juodkalnijos valdžios institucijos ir įstaigos vienos kitoms teikia savo paslaugas ir veikia taip, kaip įgyvendindamos savo teisės aktus. Minėtų valdžios institucijų ir įstaigų teikiama administracinė pagalba paprastai yra nemokama. Tačiau valstybių narių ir Juodkalnijos kompetentingos valdžios institucijos gali susitarti, kad tam tikros išlaidos būtų kompensuojamos.
3. Valstybių narių ir Juodkalnijos valdžios institucijos ir įstaigos, vykdydamos šį sprendimą, gali tiesiogiai bendrauti tarpusavyje ir su atitinkamais asmenimis ar jų atstovais.
4. Įstaigos ir asmenys, kuriems taikomas šis sprendimas, privalo keisti informacija ir bendradarbiauti, kad būtų užtikrintas teisingas šio sprendimo įgyvendinimas.
5. Atitinkami asmenys turi kuo skubiau pranešti kompetentingos valstybės narės ar Juodkalnijos, jei ji yra kompetentinga valstybė, įstaigoms ir gyvenamosios vietos valstybės narės ar Juodkalnijos, jei ji yra gyvenamosios vietos valstybė, įstaigoms apie bet kokius asmeninės ar šeiminės padėties pasikeitimus, turinčius įtakos jų teisei į išmokas pagal šį sprendimą.
6. Dėl 5 dalyje nurodytos pareigos teikti informaciją nevykdymo gali būti taikomos nacionalinėje teisėje numatytos proporcingos priemonės. Tačiau šios priemonės turi būti lygiavertės priemonėms, kurios pagal vidaus įstatymus taikomos panašiomis aplinkybėmis ir negali panaikinti arba pernelyg suvaržyti pareiškėjų galimybes praktiškai naudotis šiuo sprendimu jiems suteiktomis teisėmis.
7. Valstybės narės ir Juodkalnija gali numatyti nacionalines nuostatas, pagal kurias nustatomos teisės į išmokas tikrinimo sąlygos, siekiant atsižvelgti į tai, kad išmokų gavėjai būna arba gyvena ne tos valstybės, kurioje yra už mokėjimą atsakinga įstaiga, teritorijoje. Tokios nuostatos turi būti proporcingos, nediskriminuojančios dėl pilietybės ir atitinkančios šio sprendimo principus. Apie tokias nuostatas pranešama Stabilizacijos ir asociacijos tarybai.

Administraciniai patikrinimai ir sveikatos tikrinimai

1. Šis straipsnis taikomas 2 straipsnyje nurodytiems asmenims, gaunantiems 1 straipsnio 1 dalies i punkte nurodytas eksportuojamas išmokas, taip pat įstaigoms, atsakingoms už šio sprendimo įgyvendinimą.
2. Jei išmokų gavėjas ar paraišką joms gauti pateikęs asmuo, arba jo šeimos narys būna arba gyvena valstybės narės teritorijoje, o už mokėjimus atsakinga įstaiga yra Juodkalnijoje, arba jei jis būna arba gyvena Juodkalnijoje, o už mokėjimus atsakinga įstaiga yra valstybėje narėje, sveikatos patikrinimą, kuris atliekamas tos įstaigos prašymu, atlieka išmokų gavėjo buvimo ar gyvenamosios vietos įstaiga pagal teisės aktuose, kuriuos taiko ta įstaiga, nustatytas procedūras.

Už mokėjimus atsakinga įstaiga praneša buvimo ar gyvenamosios vietos įstaigai apie tai, kokių specialių reikalavimų prireikus turi būti laikomasi, ir apie tai, kokie punktai turi būti įtraukti į sveikatos patikrinimą.

Buvimo arba gyvenamosios vietos įstaiga pateikia ataskaitą sveikatos patikrinimo paprašiusiai už mokėjimus atsakingai įstaigai.

Už mokėjimus atsakinga įstaiga pasilieka teisę reikalauti, kad išmokų gavėjo sveikatą patikrintų jos parinktas gydytojas ir kad tai būtų atlikta toje teritorijoje, kurioje išmokų gavėjas arba paraišką joms gauti pateikęs asmuo būna arba gyvena, arba toje šalyje, kurioje yra už mokėjimus atsakinga įstaiga. Tačiau išmokų gavėjo gali būti paprašyta sugrįžti į už mokėjimus atsakingos įstaigos valstybę tik su sąlyga, kad vykdamas jis nepakenks savo sveikatai, o už mokėjimus atsakinga įstaiga apmokės kelionės ir apgyvendinimo išlaidas.

3. Jei išmokų gavėjas ar paraišką joms gauti pateikęs asmuo, arba jo šeimos narys būna arba gyvena valstybės narės teritorijoje, o už mokėjimus atsakinga įstaiga yra Juodkalnijoje, arba jei jis būna arba gyvena Juodkalnijoje, o už mokėjimus atsakinga įstaiga yra valstybėje narėje, administracinį patikrinimą, kuris atliekamas už mokėjimus atsakingos įstaigos prašymu, atlieka išmokų gavėjo buvimo ar gyvenamosios vietos įstaiga.

Buvimo arba gyvenamosios vietos įstaiga pateikia ataskaitą patikrinimo prašiusiai už mokėjimą atsakingai įstaigai.

Už mokėjimus atsakinga įstaiga pasilieka teisę reikalauti, kad išmokų gavėjo padėtį patikrintų jos parinktas specialistas. Tačiau išmokų gavėjo gali būti paprašyta sugrįžti į už mokėjimus atsakingos įstaigos valstybę tik su sąlyga, kad vykdamas jis nepakenks savo sveikatai, o už mokėjimus atsakinga įstaiga apmokės kelionės ir apgyvendinimo išlaidas.

4. Viena ar kelios valstybės narės ir Juodkalnija, atitinkamai informavusios Stabilizacijos ir asociacijos tarybą, gali susitarti dėl kitų administracinių nuostatų.
5. Pritaikius šio sprendimo 5 straipsnio 2 dalyje nurodyto nemokamos abipusės administracinės pagalbos principo išimtį, faktines išlaidas, susijusias su šio straipsnio

2–3 dalyse nurodytais patikrinimais, įstaigai, kurios buvo paprašyta juos atlikti, sumoka paprašiusi juos atlikti už mokėjimus atsakinga įstaiga.

7 straipsnis

Susitarimo 129 straipsnio taikymas

Susitarimo 129 straipsnis taikomas tais atvejais, kai kuri nors Šalis mano, kad kita Šalis nevykdo 5 ir 6 straipsniuose nustatytų pareigų.

8 straipsnis

Specialios nuostatos dėl Juodkalnijos teisės aktų taikymo

Prireikus Stabilizacijos ir asociacijos taryba II priede gali nustatyti specialias nuostatas dėl Juodkalnijos teisės aktų taikymo.

9 straipsnis

Galiojančiuose dvišaliuose susitarimuose nustatytos administracinės procedūros

Galiojančiuose dvišaliuose valstybės narės ir Juodkalnijos susitarimuose nustatytos administracinės procedūros gali būti toliau taikomos, jeigu jomis nedaromas neigiamas poveikis atitinkamų asmenų teisėms ar pareigoms, kurios nustatytos šiuo sprendimu.

10 straipsnis

Šio sprendimo įgyvendinimo tvarką papildantys susitarimai

Viena ar kelios valstybės narės ir Juodkalnija gali sudaryti susitarimus, skirtus šio sprendimo įgyvendinimo administracinei tvarkai papildyti, ypač dėl sukčiavimo ir klaidų prevencijos bei kovos su jais.

IV DALIS

PEREINAMOJO LAIKOTARPIO IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

11 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Kol šis sprendimas neįsigalioja, jokių teisių pagal jį neįgyjama.

2. Laikantis 1 dalies, pagal šį sprendimą teisė įgyjama, net jeigu ji susijusi su draudžiamuoju įvykiu, įvykusi iki šio sprendimo įsigaliojimo dienos.
3. Bet kuri išmoka, kuri nebuvo skirta arba kurios mokėjimas buvo sustabdytas motyvuojant atitinkamo asmens pilietybe arba gyvenamąją vietą, to asmens prašymu yra suteikiama arba jos mokėjimas atnaujinamas nuo šio sprendimo įsigaliojimo dienos, su sąlyga, kad dėl teisių, kurių pagrindu anksčiau buvo mokama išmoka, nereikia sumokėti vienkartinės išmokos.
4. Jeigu 3 dalyje nurodytas prašymas pateikiamas per dvejus metus nuo šio sprendimo įsigaliojimo dienos, pagal šį sprendimą įgytos teisės įsigalioja nuo tos dienos, o atitinkamiems asmenims negali būti taikomos valstybės narės ar Juodkalnijos teisės aktų nuostatos, pagal kurias teisės panaikinamos ar apribojamos.
5. Jeigu 3 dalyje nurodytas prašymas pateikiamas pasibaigus dvejų metų laikotarpiui nuo šio sprendimo įsigaliojimo dienos, teisės, kurios nebuvo panaikintos arba netekusios galios dėl senaties termino, įsigalioja nuo prašymo pateikimo dienos, nebent valstybės narės ar Juodkalnijos teisės aktų nuostatos yra palankesnės.

12 straipsnis

Šio sprendimo priedai

1. Šio sprendimo priedai yra neatsiejama jo dalis.
2. Juodkalnijos arba Europos Sąjungos prašymu priedai gali būti iš dalies keičiami Stabilizacijos ir asociacijos tarybos sprendimu.

13 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje

Stabilizacijos ir asociacijos tarybos vardu

Pirmininkas

I PRIEDAS

JUODKALNIJOS SPECIALIŲ NEĮMOKINIŲ PINIGINIŲ IŠMOKŲ SĄRAŠAS

II PRIEDAS

SPECIALIOS NUOSTATOS DĖL JUODKALNIJOS TEISĖS AKTŲ TAIKymo